

Nový návrh úhrad pobytových sociálních služeb: Pomoc státu má být adresnější

23.09.2026

[ASOCIACE POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČESKÉ REPUBLIKY](#)

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR představila návrh nového systému úhrad v pobytových sociálních službách. Veřejné prostředky by podle něj měly přednostně pomáhat lidem, jejichž příjmy a úspory nestačí na zaplacení ubytování a stravy. Součástí návrhu jsou také sociální pojistky, které mají chránit klienty před ztrátou potřebné péče.

Zdroj: ChatGPT

Současné financování pobytových sociálních služeb kombinuje regulované maximální úhrady klientů, příspěvek na péči, platby zdravotních pojišťoven a veřejné dotace. Část skutečných nákladů na ubytování a stravu však úhrady klientů nepokrývají, a proto se doplácí z veřejných prostředků bez přímého zohlednění individuální finanční situace jednotlivých lidí.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS ČR) proto navrhuje přechod k adresnějšímu systému. Jeho cílem je oddělit financování sociální a zdravotní péče od nákladů na ubytování a stravu a současně posílit ekonomickou stabilitu poskytovatelů.

„Náš návrh vychází nejen z praxe, která je již léta běžná v západoevropských zemích, ale také z jednoduchého a spravedlivého principu. Zdravotní a sociální péči bude mít český občan vždy dostupnou, tedy bez úhrady. Za ubytování a stravu je každý odpovědný sám. A tím ‚každý‘ myslíme buď samotného seniora, nebo jeho rodinu. Pokud na to nemá dostatek prostředků a potřebuje pomoc, stát mu pomůže prostřednictvím testované sociální dávky,“ uvádí Jiří Horecký, prezident APSS ČR.

Péči by nadále hradil příspěvek na péči

Příspěvek na péči má podle návrhu zůstat primárně určený na úhradu potřebné pomoci podle stupně závislosti klienta. Ubytování a stravu by člověk platil ze svých příjmů a za stanovených podmínek také z části likvidních úspor.

Pokud by vlastní prostředky nestačily, mohla by se do úhrady zapojit rodina. Její účast by však připadala v úvahu pouze tehdy, pokud by měla dostatečné finanční možnosti, a řídila by se jasně stanovenými sociálními a procesními podmínkami. Zbývající rozdíl by dorovnal stát prostřednictvím dávkového systému.

Klientovi by zůstalo 15 procent příjmu

Návrh počítá s několika ochrannými opatřeními. Klientovi by mělo zůstat 15 % jeho příjmu jako ochranný zůstatek. Stanovena by měla být rovněž chráněná část jeho likvidních úspor.

Při posuzování majetkové situace klienta ani osob s vyživovací povinností se podle návrhu nemá zohledňovat vlastnictví nemovitostí. Reforma zároveň nesmí vést k tomu, že by člověk nebyl do pobytové služby přijat nebo ji musel opustit pouze proto, že nemá dostatek peněz na zákonnou úhradu.

„Navrhovaný nový úhradový vzorec posiluje základní principy sociální politiky, a sice spravedlnost a solidaritu. Zároveň jde o úhradově citlivý systém, který zajišťuje, že se nikdo nemusí obávat, že ho český sociální systém nechá bez pomoci,“ doplňuje Jiří Horecký.

Cena by se přiblížila skutečným nákladům

APSS ČR doporučuje, aby ceny ubytování a stravy více odpovídaly skutečným a ekonomicky odůvodněným nákladům poskytovatele. Nadále by však podléhaly regulačnímu stropu a jednotným pravidlům pro uznatelné náklady. Stanovený strop by se pravidelně valorizoval.

Cílem této změny je omezit současné nepřímé dofinancování ubytování a stravy z veřejných dotací a zároveň zabránit nepřiměřeným cenovým rozdílům mezi jednotlivými zařízeními.

Podle odhadů APSS ČR by větší zapojení vlastních zdrojů klientů mohlo přinést do sociálních služeb dodatečné příjmy ve výši jedné až 1,8 miliardy korun. Výdaje státu spojené s dorovnáním úhrad lidem s nedostatečnými prostředky asociace odhaduje na 200 až 500 milionů korun. Přesné dopady by před případným zavedením nového systému měla ověřit mikrosimulační analýza.

Zavedení změn by probíhalo postupně

Navrhovaný systém by vyžadoval změnu zákona o sociálních službách, prováděcí vyhlášky i dávkové legislativy. Současně by bylo nutné vyhodnotit stávající úpravu vyživovací povinnosti v občanském zákoníku.

APSS ČR proto doporučuje reformu zavádět postupně. První fázi by tvořila datová a analytická příprava v délce přibližně šesti až dvanácti měsíců. Zahrnovala by nákladová šetření, mikrosimulaci dopadů a vytvoření metodiky uznatelných nákladů.

Zvláštní ochrana by měla platit pro současné klienty pobytových služeb, aby případná změna nezpůsobila skokové zvýšení jejich spoluúčasti.

Návrh vychází z principu adresné veřejné solidarity. Stát má garantovat dostupnost potřebné sociální a zdravotní péče bez ohledu na příjem a majetkovou situaci člověka. Pomoc s úhradou ubytování a stravy má směřovat především k lidem, jejichž vlastní prostředky na pokrytí těchto nákladů nestačí. Obdobné příjmové či majetkové posuzování spoluúčasti se podle APSS ČR používá také v řadě zemí OECD.

Celé znění [Návrhu nového úhradového systému v pobytových sociálních službách](#) je dostupné na webu APSS ČR.

Zpracovala redakce PROPRARODIČE

(zdroj: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR)